

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

EUROPOS PARLAMENTAS

TARYBA

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REKOMENDACIJA

2008 m. balandžio 23 d.

dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo

(Tekstas svarbus EEE)

(2008/C 111/01)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 149 straipsnio 4 dalį ir 150 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

veikdami Sutarties 251 straipsnyje nustatyta tvarka ⁽³⁾,

kadangi:

(1) Piliečių žinių, gebėjimų ir kompetencijų tobulinimas ir pripažinimas yra itin svarbūs asmeniniam tobulėjimui, konkurencingumui, užimtumui ir socialinei sanglaudai Bendrijoje. Toks tobulėjimas ir pripažinimas turėtų palengvinti tarpvalstybinį darbuotojų ir besimokančiųjų mobilumą bei prisidėti tenkinant paklausos ir pasiūlos Europos darbo rinkoje poreikius. Todėl nacionaliniu ir Bendrijos lygmenimis turėtų būti skatinami bei gerinami galimybės mokytis visą gyvenimą bei visiems, įskaitant mažiau galimybių turinčius asmenis, ir kvalifikacijų naudojimas.

⁽¹⁾ OL C 175, 2007 7 27, p. 74.

⁽²⁾ OL C 146, 2007 6 30, p. 77.

⁽³⁾ 2007 m. spalio 24 d. Europos Parlamento nuomonė (dar neskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2008 m. vasario 14 d. Tarybos sprendimas.

(2) 2000 m. Lisabonos Europos Vadovų Taryba padarė išvadą, kad didesnis kvalifikacijų skaidrumas turėtų būti vienas svarbiausių elementų, reikalingų siekiant pritaikyti Bendrijos švietimo ir mokymo sistemas prie žinių visuomenės poreikių. Be to, Barselonos Europos Vadovų Taryba 2002 m. paragino artimiau bendradarbiauti universitetų sektoriuje ir padidinti skaidrumą bei pagerinti pripažinimo metodus profesinio mokymo srityje.

(3) 2002 m. birželio 27 d. Tarybos rezoliucijoje dėl mokymosi visą gyvenimą ⁽⁴⁾ Komisija kviečiama, artimai bendradarbiaujant su Taryba ir valstybėmis narėmis, rengti švietimo ir profesinio rengimo kvalifikacijų pripažinimo sąrangą, kuri remtųsi Bolonijos proceso pasiekimais ir skatintų panašią veiklą profesinio mokymo srityje.

(4) 2004 m. ir 2006 m. priimtose Tarybos ir Komisijos bendrosiose ataskaitose dėl darbo programos „Švietimas ir profesinis rengimas 2010“ įgyvendinimo pabrėžiamas poreikis rengti Europos kvalifikacijų sąrangą.

(5) Kopenhagos proceso kontekste 2004 m. lapkričio 15 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų padarytose išvadose dėl būsimųjų prioritetų glaudesnio Europos bendradarbiavimo profesinio mokymo srityje prioritetas teikiamas tam, kad būtų

⁽⁴⁾ OL C 163, 2002 7 9, p. 1.

- rengiama atvira ir lanksti, skaidrumu ir savitarpio pasitikėjimu pagrįsta Europos kvalifikacijų sąranga, kuri turėtų tapti bendruoju ir švietimo, ir profesinio rengimo srities orientyru.
- (6) Pagal 2004 m. gegužės 28 d. Tarybos išvadas dėl bendrų Europos principų, taikomų vertinant ir pripažįstant neformalųjį mokymąsi ir savišvietą, turėtų būti skatinamas neformaliojo mokymosi ir savišvietos pasiekimų pripažinimas.
- (7) 2005 m. kovo mėn. ir 2006 m. kovo mėn. Briuselio Europos Vadovų Tarybose buvo pabrėžta Europos kvalifikacijų sąrangos priėmimo svarba.
- (8) Šioje rekomendacijoje atsižvelgiama į 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 2241/2004/EB dėl bendros Bendrijos sistemos siekiant užtikrinti kvalifikacijų ir gebėjimų skaidrumą (Europasas) ⁽¹⁾ ir 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją 2006/962/EB dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų ⁽²⁾.
- (9) Ši rekomendacija dera su Europos aukštojo mokslo erdvės sąranga ir aukštojo mokslo pakopų aprašais, dėl kurių, vykstant Bolonijos procesui, 2005 m. gegužės 19–20 d. susitikimo Bergene metu susitarė 45 Europos šalių už aukštąjį mokslą atsakingi ministrai.
- (10) 2004 m. gegužės 23–24 d. Tarybos išvadose dėl kokybės užtikrinimo profesinio mokymo srityje, 2006 m. vasario 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje 2006/143/EB dėl tolesnio Europos bendradarbiavimo užtikrinant aukštojo mokslo kokybę ⁽³⁾ ir kokybės užtikrinimo Europos aukštojo mokslo erdvėje standartuose ir gairėse, dėl kurių už aukštąjį mokslą atsakingi ministrai susitarė Bergene, pateikiami bendri kokybės užtikrinimo principai, kuriais turėtų būti grindžiamas Europos kvalifikacijų sąrangos įgyvendinimas.
- (11) Ši rekomendacija nedaro poveikio 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo ⁽⁴⁾, kuria nustatomos atitinkamų nacionalinės valdžios institucijų ir migrantų teisės ir pareigos, taikymui. Nuoroda į Europos kvalifikacijų sąrangoje nustatytus kvalifikacijų lygmenis neturėtų trukdyti patekti į darbo rinką tais atvejais, kai profesinės kvalifikacijos pripažintos remiantis Direktyva 2005/36/EB.
- (12) Šia rekomendacija siekiama parengti bendrą atskaitos sistemą, kuria būtų galima naudotis nustatant bendrojo lavinimo ar aukštojo mokslo, ar profesinio mokymo įvairių kvalifikacijų sistemų ir jų lygmenų atitikmenis. Taip bus padidintas piliečių kvalifikacijų, suteiktų laikantis įvairių valstybių narių tvarkos, skaidrumas, palyginamumas ir perkeliamumas. Iš esmės, kiekvienas kvalifikacijos lygmuo turėtų būti prieinamas įvairiais švietimo ir profesinės karjeros keliais. Be to, Europos kvalifikacijų sąranga turėtų sudaryti tarptautinėms sektorinėms organizacijoms galimybę susieti savo kvalifikacijų sistemas su bendruoju europiniu atskaitos tašku ir taip parodyti tarptautinių sektorinių kvalifikacijų ryšį su nacionalinėmis kvalifikacijų sistemomis. Todėl šia rekomendacija padedama siekti platesnių tikslų – skatinti mokymąsi visą gyvenimą ir didinti darbuotojų bei besimokančiųjų galimybes įsidarbinti, jų mobilumą ir socialinę integraciją. Skaidrūs kokybės užtikrinimo principai ir keitimasis informacija parems jos įgyvendinimą padėdami sukurti tarpusavio pasitikėjimą.
- (13) Ši rekomendacija turėtų prisidėti prie švietimo ir profesinio rengimo sistemų atnaujinimo, prie švietimo ir profesinio rengimo ryšio su užimtumu gerinimo bei prie formalaus ir neformalaus mokymosi bei savišvietos sąsajų kūrimo, o dėl to taip pat būtų pripažįstami patirtimi įgyti mokymosi pasiekimai.
- (14) Ši rekomendacija nepakeičia ir neapibrėžia nacionalinių kvalifikacijų sistemų ir (arba) kvalifikacijų. Europos kvalifikacijų sąrangoje neapibrėžiamos specifinės kvalifikacijos ar asmens kompetencijos, todėl konkreti kvalifikacija turi būti derinama su tinkamu Europos kvalifikacijų sąrangos lygmeniu naudojantis atitinkamomis nacionalinėmis kvalifikacijų sistemomis.
- (15) Atsižvelgiant į neprivalomą jos pobūdį, ši rekomendacija atitinka subsidarumo principą, nes remia ir papildo valstybių narių veiksmus palengvindama tolimesnį jų bendradarbiavimą, kuris didina skaidrumą ir skatina mobilumą bei mokymąsi visą gyvenimą. Ji turėtų būti įgyvendinta atsižvelgiant į nacionalinius teisės aktus ir praktiką.
- (16) Kadangi šios rekomendacijos tikslo, t.y. sukurti bendrą nuorodų sąrangą, veiksiančią kaip skirtingų kvalifikacijų sistemų ir jų lygių konvertavimo priemonė, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Bendrijos lygmeniu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia rekomendacija neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

⁽¹⁾ O L L 390, 2004 12 31, p. 6.

⁽²⁾ O L L 394, 2006 12 30, p. 10.

⁽³⁾ O L L 64, 2006 3 4, p. 60.

⁽⁴⁾ O L L 255, 2005 9 30, p. 22. Direktyva su pakeitimais, padarytais Tarybos direktyva 2006/100/EB (O L L 363, 2006 12 20, p. 141).

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:

- 1) naudoti Europos kvalifikacijų sąrangą kaip atraminę priemonę skirtingų kvalifikacijų sistemų kvalifikacijų lygmenims palyginti, taip pat skatinti mokymąsi visą gyvenimą ir lygias galimybes žinių visuomenėje bei tolesnę Europos darbo rinkos integraciją, tuo pat metu gerbiant didelę nacionalinių švietimo sistemų įvairovę;
  - 2) iki 2010 m. susieti savo nacionalines kvalifikacijų sistemas su Europos kvalifikacijų sąranga, visų pirma – skaidriai nurodyti, kuriuos II priede nurodytus lygmenis atitinka jų kvalifikacijų lygmenys, ir, kai tikslinga, rengti nacionalines kvalifikacijų sąrangas remiantis nacionaliniais teisės aktais ir praktika;
  - 3) tinkamais atvejais patvirtinti priemones, kad iki 2012 m. visuose naujuose kompetentingų institucijų išduotuose kvalifikacijos suteikimo pažymėjimuose, diplomuose ir Europos dokumentuose, naudojant nacionalines kvalifikacijų sistemas, būtų pateikta aiški nuoroda į atitinkamą Europos kvalifikacijų sąrangos lygmenį;
  - 4) nustatant ir aprašant kvalifikacijas naudoti mokymosi pasiekimais pagrįstus metodus, skatinti neformalus mokymosi ir savišvietos pripažinimą remiantis bendraisiais Europos principais, išrašytas į 2004 m. gegužės 28 d. Tarybos išvadas, skiriant ypatingą dėmesį tiems asmenims, kurie labiausiai gali nukentėti nuo nedarbo ar nesaugių įdarbinimo formų, ir kurių atveju toks požiūris galėtų paskatinti mokymąsi visą gyvenimą bei padidinti galimybes patekti į darbo rinką;
  - 5) siejant aukštojo mokslo ir profesinio mokymo kvalifikacijas pagal nacionalines kvalifikacijų sistemas su Europos kvalifikacijų sąranga, skatinti ir taikyti III priede nustatytus švietimo ir mokymo kokybės užtikrinimo principus;
  - 6) paskirti nacionalinius koordinavimo punktus, susietus su atitinkamomis valstybių narių struktūromis ir reikalavimais, kurie remtų nacionalinių kvalifikacijų sistemų ir Europos kvalifikacijų sąrangos sąsajas ir kartu su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis teiktų gaires siekiant skatinti tų sąsajų kokybę ir skaidrumą.
- Minėtų nacionalinių koordinavimo punktų uždaviniai turėtų būti bent tokie:
- a) nustatyti, kuriuos II priede aprašytos Europos kvalifikacijų sąrangos lygmenis atitinka nacionalinės kvalifikacijų sistemos kvalifikacijų lygmenys;
  - b) užtikrinti, kad nacionalinių kvalifikacijų lygmenų susiejimo su Europos kvalifikacijų sąranga būdai būtų skaidrūs, kad, viena vertus, šiuos lygmenis būtų galima lengviau palyginti, ir, kita vertus, susiję sprendimai būtų skelbiami;

- c) užtikrinti suinteresuotų asmenų prieigą prie informacijos ir juos informuoti apie tai, kaip nacionalinės kvalifikacijos siejamos su Europos kvalifikacijų sąranga naudojant nacionalines kvalifikacijų sistemas;
- d) skatinti, kad dalyvautų visi reikiami suinteresuoti asmenys, įskaitant, pagal nacionalinius teisės aktus ir praktiką, aukštąsias mokyklas ir profesinio mokymo įstaigas, socialinius partnerius, sektorių atstovus ir kvalifikacijų lyginimo bei naudojimo Europos lygiu ekspertus.

PRITARIA KOMISIJOS KETINIMUI:

- 1) padėti valstybėms narėms vykdyti pirmiau nurodytas užduotis, o tarptautinėms sektorinėms organizacijoms – naudoti Europos kvalifikacijų sąrangos atskaitos lygmenis ir principus, kaip nustatyta šioje rekomendacijoje, būtent – lengvinant bendradarbiavimą, keičiantis gera praktika ir išbandant (*inter alia*, taikant savanorišką tarpusavio vertinimą ir įgyvendinant bandomuosius projektus pagal Bendrijos programas), pradedant bendradarbiavimą su socialinio dialogo komitetais informavimo ir konsultavimosi tikslais, taip pat rengti pagalbinę bei konsultacinę medžiagą;
- 2) iki 2009 m. balandžio 23 d. sudaryti Europos kvalifikacijų sąrangos patariamąją grupę (ją sudarytų valstybių narių atstovai ir prireikus dalyvautų Europos socialiniai partneriai bei kiti suinteresuoti asmenys), atsakingą už kvalifikacijų sistemų susiejimo su Europos kvalifikacijų sąranga proceso bendrą darnumą ir skaidrumą;
- 3) bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir pasikonsultavus su suinteresuotais asmenimis, tikrinti ir vertinti veiklą, kurios imtasi gavus šią rekomendaciją, įskaitant patariamąsios grupės funkcijas ir veiklos trukmę, ir iki 2013 m. balandžio 23 d. pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie įgytą patirtį ir reikšmę ateičiai, o prireikus pateikti šios rekomendacijos įvertinimą ir pakeitimus;
- 4) skatinti Europos kvalifikacijų sąrangos ir glaudžius esamų bei būsimų Europos aukštojo mokslo ir profesinio mokymo bei rengimo kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemų ryšius, siekiant padidinti piliečių mobilumą ir palengvinti mokymosi pasiekimų pripažinimą.

Priimta Strasbūre, 2008 m. balandžio 23 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
H.-G. PÖTTERING

Tarybos vardu
Pirmininkas
J. LANARČIČ

I PRIEDAS

Sąvokų apibrėžimai

Šioje rekomendacijoje vartojamos šios sąvokos:

- a) „kvalifikacija“ – oficialus įvertinimo ir patvirtinimo proceso rezultatas, gaunamas kompetentingai įstaigai nustačius, kad asmens mokymosi pasiekimai atitinka nustatytus standartus;
  - b) „nacionalinė kvalifikacijų sistema“ – visi valstybės narės veiklos, susijusios su mokymosi pripažinimu ir kitais mechanizmais, kurie sieja švietimą ir profesinį rengimą su darbo rinka ir pilietine visuomene, aspektai. Tai apima institucijų susitarimų ir procesų, susijusių su kokybės užtikrinimu, kvalifikacijų vertinimu ir suteikimu, plėtojimą ir įgyvendinimą. Nacionalinė kvalifikacijų sistema gali būti sudaryta iš keleto posistemų, jai gali priklausyti nacionalinė kvalifikacijų sąranga;
  - c) „nacionalinė kvalifikacijų sąranga“ – kvalifikacijų klasifikavimo į nustatytus mokymosi pasiekimų lygmenis pagal tam tikrus kriterijus priemonė, kuria siekiama integruoti ir koordinuoti nacionalines kvalifikacijų posistemas ir pagerinti kvalifikacijų skaidrumą, prieinamumą, raidą ir kokybę atsižvelgiant į darbo rinką ir pilietinę visuomenę;
  - d) „sektorius“ – profesinės veiklos rūšių grupė, nustatyta remiantis jų pagrindine ekonomine funkcija, produktais, paslaugomis arba technologijomis;
  - e) „tarptautinė sektorinė organizacija“ – nacionalinių organizacijų, įskaitant, pavyzdžiui, darbdavius ir profesines organizacijas, atstovaujančias nacionalinių sektorių interesams, asociacija;
  - f) „mokymosi pasiekimai“ – teiginiai apie tai, ką besimokantysis žino, supranta ir sugeba daryti pasibaigus mokymosi procesui, kuriems apibrėžti vartojami terminai „žinios“, „gebėjimai“ ir „kompetencija“;
  - g) „žinios“ – tai, ko pasiekta mokymosi metu išsavinant informaciją. Žinios yra su darbo arba studijų sritimi susijusių faktų, principų, teorijų ir praktikos visuma. Europos kvalifikacijų sąrangos kontekste žinios apibūdinamos kaip teorinės ir (arba) faktinės;
  - h) „gebėjimai“ – gebėjimas taikyti žinias ir naudoti praktinę patirtį atliekant užduotis ir sprendžiant problemas. Europos kvalifikacijų sąrangos kontekste gebėjimai apibūdinami kaip pažintiniai (įskaitant loginio, intuityviojo ir kūrybinio mąstymo naudojimą) ir praktiniai (įskaitant rankų miklumo ir metodų, medžiagų, priemonių bei įrankių naudojimą);
  - i) „kompetencija“ – įrodytas gebėjimas naudoti žinias, gebėjimus, asmeninius, socialinius ir (arba) metodinius gebėjimus dirbant, studijuojant ir siekiant profesinio bei asmeninio tobulėjimo. Europos kvalifikacijų sąrangos kontekste „kompetencija“ apibrėžiama vertinant atsakomybę ir savarankiškumą.
-

II PRIEDAS

Europos kvalifikacijų sąrangos (EKS) lygmenų aprašai

Kiekvienas iš 8 lygmenų aprašytas naudojant kelis aprašus, kuriuose nurodyti mokymosi pasiekimai, atitinkantys to lygmens kvalifikacijas bet kurioje kvalifikacijų sistemoje.

	Žinios	Gebėjimai	Kompetencija
	EKS kontekste žinios apibūdinamos kaip teorinės ir (arba) faktinės.	EKS kontekste gebėjimai apibūdinami kaip pažintiniai (jiems priklauso loginio, intuityviojo ir kūrybinio mąstymo naudojimas) ir praktiniai (jiems priklauso rankų miklumas ir metodų, medžiagų, priemonių bei įrankių naudojimas).	EKS kontekste „kompetencija“ apibrėžiama vertinant atsakomybę ir savarankiškumą.
1 lygmuo 1 lygmenį atitinka šie mokymosi pasiekimai	pagrindinės bendrosios žinios	elementarūs gebėjimai, reikalingi paprastoms užduotims atlikti	dirbti arba mokytis struktūrizuotame kontekste, tiesiogiai prižiūrint kitam asmeniui
2 lygmuo 2 lygmenį atitinka šie mokymosi pasiekimai	pagrindinės darbo arba mokymosi srities faktinės žinios	bendrieji pažintiniai ir praktiniai gebėjimai, reikalingi tam, kad būtų naudojama tinkama informacija siekiant atlikti užduotis ir spręsti įprastas problemas naudojant paprastas taisykles ir priemones	dirbti arba mokytis prižiūrint kitam asmeniui, su tam tikru savarankiškumu
3 lygmuo 3 lygmenį atitinka šie mokymosi pasiekimai	žinios apie darbo arba mokymosi srities faktus, principus, procesus ir bendrąsias sampratas	pažintinių ir praktinių gebėjimų spektras, reikalingas užduotims atlikti ir problemoms spręsti pasirinkus ir taikant pagrindinius metodus, priemones, medžiagas ir informaciją	imtis atsakomybės už darbo arba mokymosi užduočių atlikimą sprendžiant problemas pritaikyti savo elgesį atsižvelgiant į aplinkybes
4 lygmuo 4 lygmenį atitinka šie mokymosi pasiekimai	faktinės ir teorinės plataus konteksto darbo arba mokymosi srities žinios	pažintinių ir praktinių gebėjimų spektras, reikalingas specifinėms darbo arba mokymosi srities problemoms spręsti	dirbti savarankiškai, vadovaujantis dažniausiai nuspėjamos, tačiau kintančios darbo arba mokymosi aplinkos gairėmis prižiūrėti įprastą kitų darbą, imtis dalinės atsakomybės už darbo arba mokymosi veiklos vertinimą ir gerinimą
5 lygmuo (*) 5 lygmenį atitinka šie mokymosi pasiekimai	išsamios specializuotos faktinės ir teorinės darbo arba mokymosi srities žinios, šių žinių ribų suvokimas	platus pažintinių ir praktinių gebėjimų spektras, reikalingas siekiant kūrybiškai spręsti abstrakčias problemas	vadovauti kitiems ir prižiūrėti jų veiklą darbo arba mokymosi aplinkoje, kuriai būdingi nenuspėjami pokyčiai analizuoti ir tobulinti savo ir kitų veiklą

6 lygmuo (**) 6 lygmenį atitinka šie mokymosi pasiekimai	naujausios darbo arba mokymosi srities žinios, reikalaujancios kritinio teorijų ir principų supratimo	puikūs gebėjimai, atskleidžiantys meistriskumą ir mokėjimą dirbti naujoviškai, reikalingi sprendžiant sudėtingas ir nenuspėjamas specializuotos profesinės veiklos arba mokymosi srities problemas	vykdyti sudėtingą techninę arba profesinę veiklą arba projektus, imantis atsakomybės už sprendimų priėmimą nenuspėjamoje darbo arba mokymosi aplinkoje imtis atsakomybės už asmenų ir grupių profesinį tobulėjimą
7 lygmuo (***) 7 lygmenį atitinka šie mokymosi pasiekimai	labai specializuotos žinios, kurių dalis yra naujausios profesinės veiklos arba mokymosi srities žinios, kuriomis grindžiamas originalus mąstymas ir (arba) moksliniai tyrimai kritiškas vienos srities ir skirtingų sričių sąveikos žinių supratimas	specializuoti problemų sprendimo gebėjimai, reikalingi moksliniams tyrimams atlikti ir (arba) naujovėms diegti siekiant įgyti naujų žinių, sukurti naujas procedūras ir integruoti skirtingų sričių žinias	tvarkyti ir keisti darbo arba mokymosi aplinką, kuri yra sudėtinga, nenuspėjama ir reikalauja naujų strateginių metodų imtis atsakomybės už naujų profesinių žinių ir praktinės patirties kūrimą ir (arba) už strateginės grupės veiklos įvertinimą
8 lygmuo (****) 8 lygmenį atitinka šie mokymosi pasiekimai	pažangiausios darbo arba mokymosi srities ir įvairių sričių sąveikos žinios	didžiausi ir labiausiai specializuoti gebėjimai ir technikos, įskaitant sintezę ir vertinimą, kurių reikia sprendžiant kritines mokslinių tyrimų ir (arba) naujovių srities problemas ir plečiant bei iš naujo apibrėžiant turimas žinias arba profesinę praktiką	įrodyti didelį autoritetingumą, gebėjimą dirbti naujoviškai ir savarankiškai, visapusišką mokslo ir profesijos išmanymą bei tvarų išpareigojimą kurti naujas idėjas ar procesus darbo ar studijų aplinkos priešakyje, įskaitant mokslinius tyrimus

Darna su Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąranga

Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangoje pateikiami pakopų aprašai.

Kiekviename pakopos apraše bendrais bruožais aprašoma, kokius pasiekimus ir gebėjimus įprasta sieti su kvalifikacijomis, įgytomis užbaigus tą mokymosi pakopą.

(*) Aukštojo mokslo trumpųjų studijų (priklausančių pirmajai pakopai arba su ja susijusių) aprašas, parengtas pagal „Jungtinę kokybės užtikrinimo iniciatyvą“ kaip Bolonijos proceso dalį, atitinka EKS 5 lygmens mokymosi pasiekimus.

(**) Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangos pirmosios pakopos aprašas, dėl kurio, vykstant Bolonijos procesui, 2005 m. gegužės mėn. susitikimo Bergene metu susitarė už aukštąjį mokslą atsakingi ministrai, atitinka EKS 6 lygmens mokymosi pasiekimus.

(***) Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangos antrosios pakopos aprašas, dėl kurio, vykstant Bolonijos procesui, 2005 m. gegužės mėn. susitikimo Bergene metu susitarė už aukštąjį mokslą atsakingi ministrai, atitinka EKS 7 lygmens mokymosi pasiekimus.

(****) Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangos trečiosios pakopos aprašas, dėl kurio, vykstant Bolonijos procesui, 2005 m. gegužės mėn. susitikimo Bergene metu susitarė už aukštąjį mokslą atsakingi ministrai, atitinka EKS 8 lygmens mokymosi pasiekimus.

III PRIEDAS

Bendri aukštojo mokslo ir profesinio mokymo kokybės užtikrinimo principai Europos kvalifikacijų sąrangos kontekste

Igyvendinant Europos kvalifikacijų sąrangą kokybės užtikrinimas, būtinas užtikrinti atskaitomybę ir švietimo bei profesinio mokymo gerinimą, turėtų būti vykdomas vadovaujantis šiais principais.

- Visi Europos kvalifikacijų sąrangos lygmenys turėtų būti grindžiami kokybės užtikrinimo politika ir tvarka.
  - Kokybės užtikrinimas turėtų būti neatsiejama švietimo ir profesinio rengimo įstaigų vidaus valdymo dalis.
  - Kokybės užtikrinimas turėtų apimti reguliarius įstaigų, jų programų arba jų kokybės užtikrinimo sistemų vertinimus, atliekamus išorės priežiūros įstaigų arba agentūrų.
  - Kokybės užtikrinimu besirūpinančios išorės priežiūros įstaigos turėtų būti reguliariai kontroliuojamos.
  - Kokybės užtikrinimas turėtų apimti konteksto, priemonių, proceso ir rezultatų dimensijas, dėmesys turėtų būti sutelktas į rezultatus ir mokymosi pasiekimus.
  - Kokybės užtikrinimo sistemos turėtų apimti šiuos elementus:
    - aiškius ir išmatuojamus tikslus bei standartus; įgyvendinimo gaires, įskaitant suinteresuotųjų šalių dalyvavimą;
    - tinkamus išteklius;
    - tinkamus vertinimo metodus, derinant savęs vertinimą ir išorės tikrinimą;
    - grįžtamojo ryšio mechanizmus ir procedūras, kuriais skatinamas tobulėjimas;
    - vertinimo rezultatus, su kuriais galima lengvai susipažinti.
  - Tarptautinio, nacionalinio ir regioninio lygio kokybės užtikrinimo iniciatyvos turėtų būti koordinuojamos, siekiant užtikrinti bendros padėties įvertinimą, darną, sinergiją ir sistemos analizę.
  - Kokybė turėtų būti užtikrinama tiek valstybėse narėse, tiek Bendrijoje bendradarbiaujant įvairiais švietimo ir profesinio rengimo lygiais ir įvairioms sistemoms, įtraukus visus reikiamus suinteresuotus asmenis.
  - Bendrijos lygio kokybės užtikrinimo gairės gali tapti vertinimo ir mokymosi bendradarbiaujant atskaitos taškais.
-